Research article

Need Assessment for Developing the Instructional model for Patient Assessment among the Advanced Emergency Medical Technician Students, Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen.

Ounjai Kruesathit
PhD. MNS., RN. *senior nurse lecturer, Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen Province.

Atchara Kittivongvisut
PhD. MNS., RN. *senior nurse lecturer, Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen Province.

Abstract

The objectives of this study were to study need assessment for developing the instructional model of patient assessment among the Advanced Emergency Medical Technician (AEMT) Students at Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen. The designs was devided into 2 phases; 1) the context analysis was composed of document analysis and interviewing by semi-structure interview among 10 students 2) need assessment survey for developing the instructional model among 30 of all the first year students in the second semester in 2014 academic year. The need assessment survey comprised of 5 aspects. The data were analyzed by content analysis, descriptive statistics for frequency, percentage, mean and standard deviations.

The results found as the following: The AEMT program was constructed to provide care for the emergency patients. The content of patient assessment was complex content and mainly reinforced to accomplish the AEMT competency in prehospital care. However the students had joined more extracurricular activities and no more time to doing self study. Inaddition they had low admission score though enrolled to be AEMT students. 70% of them had only 2000-3000 by 10000 score. In summay evaluation, they rarely passed the midterm and final examination in the

first exam only 33.33% and 6.67% respectively. The overall of need assessment survey for developing the instructional model of patient assessment was lowest problem; $\overline{X}$ = 1.79, SD. = 0.12 All of the learning & teaching activities and the teachers were lowest problem; $\overline{X}$ = 1.08, SD. = 0.08 and $\overline{X}$ = 1.11, SD. = 0.15 respectively. All of the learning material & structure and the evaluation were lower problem; $\overline{X}$ = 2.01, SD. = 0.52 and $\overline{X}$ = 2.16, SD. = 0.47 respectively. The learner was high problem; $\overline{X}$ = 4.05, SD. = 0.44

In conclusion, the over all of need assessment survey for developing the instructional model of patient assessment was lowest problem. The AEMT student were appropriately management but they could not achieve the summay evaluation. The learners should develop to achieve their learning outcome which focusing on their competency, team work and role of the AEMT. The vary of teaching techniques should helped the teacher in their classroom, stimulated analytical thinking and problem solving, promoted them to connect their knowledge to be done in real situation. In addition the learners should have their spared time to learning by less extracurricular activities

Key word: need assessment; patients assessment; instructional model; AEMT

บทความวิจัย (Research article)

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอนการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

อุ่นใจ เครือสถิตย์
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
ภาควิชาเวชกิจฉุกเฉิน
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดขอนแก่น
อัจฉรา กิตติวงศ์วิสุทธิ์
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
ภาควิชาเวชกิจฉุกเฉิน
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดขอนแก่น

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอน การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ โดย ระยะที่ 1 ศึกษาบริบท จากเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้เรียน ใช้แบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง และสุ่มแบบบังเอิญจำนวน 10 คน ระยะที่ 2 สำรวจสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอน 5 ด้าน กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ทุกคนรวม 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบดังนี้

ระยะที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นตามความต้องการของสังคม การเรียนการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษานำไปให้การดูแลผู้ป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งเนื้อหาดังกล่าว มีความยากซับซ้อน และพบว่า ร้อยละ 70 ของผู้ผ่านการคัดเลือกเข้ามาศึกษาในหลักสูตรนี้ มีคะแนนการสอบคัดเลือก อยู่ระหว่าง 2001 – 3000 จาก 10000 คะแนน ผู้เรียนมีเวลาทบทวนความรู้น้อย มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาก และผลการสอบผ่านภาคทฤษฎีของการสอบกลางภาค และปลายภาค ครั้งแรก ผ่านเพียงร้อยละ 33.33 และ 6.67 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอน มีสภาพปัญหาโดยภาพรวมทั้งหมด อยู่ในระดับน้อยที่สุด $\overline{X}$ = 1.79, SD. = 0.12; ด้าน

รูปแบบและการจัดกิจกรรมการสอนและด้านอาจารย์ผู้สอนทุกหัวข้อ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ภาพรวม $\overline{X}$ = 1.08, SD. = 0.08 และ $\overline{X}$ = 1.11, SD. = 0.15 ตามลำดับ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และด้านการวัดและประเมินผลทุกหัวข้อ อยู่ในระดับน้อย ภาพรวม $\overline{X}$ = 2.01, SD. = 0.52 และ $\overline{X}$ = 2.16, SD. = 0.47 ตามลำดับ ด้านผู้เรียนโดยรวม มีสภาพปัญหาในระดับมาก $\overline{X}$ = 4.05, SD. = 0.44

สรุปผลการวิจัย สภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ มีสภาพปัญหาโดยรวมในระดับน้อยที่สุด ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมแล้ว ขณะที่ด้านผู้เรียนพบปัญหาในระดับมาก ไม่สามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ได้ ดังนั้นผู้สอนต้องพัฒนาผู้เรียนโดยมุ่งเน้นให้เกิดสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และเน้นให้มีการทำงานเป็นทีมและให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ในทีมปฏิบัติการ ผู้สอนต้องการกระตุ้นให้มีการคิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาและเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ตลอดจนให้ผู้เรียนมีเวลาทบทวนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน; รูปแบบการสอน; พนักงานฉุกเฉินการแพทย์

ความจำเป็นและความสำคัญของปัญหา

การเจ็บป่วยฉุกเฉินเป็นสาเหตุการตายอันดับ 1 ของประเทศไทยในปัจจุบัน[1] ไม่ว่าจะเป็นโรคหัวใจขาดเลือด หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในแต่ละปีมีจำนวนมาก โดยเฉพาะในปัจจุบันมีอัตราการเจ็บป่วยฉุกเฉินที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งจากภัยธรรมชาติ และอุบัติเหตุ จากสภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่กระทรวงสาธารณสุข ต้องเร่งพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการที่เพิ่มขึ้น[2]

การประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินเป็นทักษะที่จำเป็น สำหรับเจ้าพนักงานฉุกเฉินการแพทย์ เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนนักศึกษา ของในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษา จะเป็นผู้ไปทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในการประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินและพิจารณาตัดสินใจให้การช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุ ผู้เรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ไขปัญหา ในการตัดสินใจ ให้การดูแล และช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน การจัดการเรียนการสอนในหัวข้อดังกล่าว จึงเป็นหนึ่งในหัวข้อที่มีความสำคัญ มีเนื้อหาที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ที่จำเป็นต้องใช้รูปแบบการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ในการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ มีสมรรถนะที่ต้องการของหลักสูตร ตามแนวคิดที่ว่า แบบแผนการดำเนินการสอนที่มีการจัดเป็นระบบสัมพันธ์กับทฤษฎีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย[3]

จากการประเมินผู้เรียนที่ผ่านมาพบว่า ในด้านของความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินของผู้เรียน ยังไม่สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมและหลักสูตรได้ โดยประเมินจาก ผลการประเมินของ อาจารย์ผู้สอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ทั้งนี้พบว่า ผู้เรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน[4] จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียน มีความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่วิชาชีพอย่างมั่นคงและสง่างาม มีสมรรถนะที่เป็นไปตามความต้องการของสังคมตอบสนองต่อนโยบายของชาติ ในการป้องกันดูแลรักษาชีวิตอันมีคุณค่าของประชาชน ลดอัตราการบาดเจ็บการพิการซ้ำซ้อนและการเสียชีวิตของประชาชน ซึ่งจะส่งผลถึงสภาวะของจิตใจที่สำคัญยิ่งของสถาบันครอบครัว ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่น และสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอนการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน เพื่อวางแผนแก้ไขสภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น โดยการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอนการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางวางแผนออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอน การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน ในนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาจากบริบท และสภาพความต้องการจำเป็น ต่อการพัฒนารูปแบบการสอนจากนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ทุกคน รวมทั้งหมด 30 คน ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉินในนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์
2. นำผลที่ได้ไปพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉินสำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบท วางกรอบแนวคิด ในการวิจัยสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอนการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉินโดยศึกษาความต้องการของสังคม การรับผู้เข้ามาศึกษา เอกสารหลักสูตรและบันทึกการสอนรายวิชา และการสัมภาษณ์ผู้เรียน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปใจความสำคัญ และรายละเอียดที่สนใจ จัดหมวดหมู่ในส่วนที่คล้ายกันในแต่ละประเด็น และนำเสนอเป็นแบบความเรียง

ระยะที่ 2 สำรวจสภาพความต้องการจำเป็น ในการพัฒนารูปแบบการสอน แบบการสอน การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน เป็นการ

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสำรวจสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการสอน สอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพความต้องการจำเป็น ที่ชัดเจนมากขึ้น เก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ผ่านการเรียนเกี่ยวกับการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉินแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ 1 ได้แก่ นโยบายด้านการแพทย์ฉุกเฉิน การรับผู้เข้ามาศึกษา เอกสารหลักสูตร บันทึกการสอน แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการสอน ตามความคิดเห็นของผู้เรียน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 10 คน และระยะที่ 2 ได้แก่ แบบสอบถามสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอนการประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน มี 5 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมการสอน ด้านผู้สอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านผู้เรียน และด้านการวัดประเมินผล โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด จำนวน 30 คน แบบสำรวจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.20-5.00, มากมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.40-4.19, ปานกลางมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.60-3.39, น้อยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.80-2.59 และน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.00-1.79 มีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการสอน ผลการสัมภาษณ์ผู้เรียนจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์กำหนดเป็นกรอบโครงสร้าง เนื้อหาของเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาบริบท

การวิเคราะห์บริบทด้านความต้องการของสังคม โดยศึกษาจากนโยบายของชาติ พบว่าหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ ถูกสร้างขึ้นตามความต้องการของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดูแลผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ ลดอัตราการตาย การพิการซ้ำซ้อน ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญ ที่ถูกบรรจุเข้าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 เป็นต้นมาจนปัจจุบัน นอกจากนั้นยังบรรจุเข้าเป็น 1 ใน 4 นโยบายหลักของกระทรวงสาธารณสุข โดยมุ่งหวังให้แก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ได้ [5]

การวิเคราะห์การรับผู้เข้ามาศึกษา โดยใช้คะแนนสอบระดับมัธยมศึกษาของผู้เรียน ให้ได้รับคัดเลือกเข้ามาศึกษาในหลักสูตรนี้ [6] จากผู้เรียนจำนวน 30 คน โดยพบคะแนนต่ำสุด 1855.04 คะแนน และสูงสุด 5063.25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10000 คะแนน มีช่วงคะแนน 1800 – 2000 คะแนน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ช่วงคะแนน 2001 – 3000 คะแนน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้เรียน และคะแนน 3001 ขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33

วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร และเอกสารการสอนรายวิชา พบว่า เป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แบ่งการจัดการเรียนการสอนออกเป็น กลุ่มวิชาปรับพื้นฐาน หมวดวิชาทักษะ

ชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพพื้นฐาน ทักษะวิชาชีพเฉพาะ ทักษะวิชาชีพเลือก และหมวดวิชาเลือกเสรี มีจุดประสงค์หลักเพื่อให้ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุได้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนขึ้นกับลักษณะของแต่ละรายวิชาซึ่งภาคทฤษฎี ส่วนใหญ่จะเน้นการบรรยาย (lecture learning) การเรียนแบบมีส่วนร่วม (cooperative learning) การศึกษาด้วยตนเอง (self directed learning) การสอนแบบสาธิต (demonstration) และมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การประเมินผลการเรียนการสอน ตามระเบียบของสถาบันพระบรมราชชนก หมวดวิชาชีพเวชกิจฉุกเฉินต้องได้เกรดไม่ต่ำกว่า C ส่วนหมวดวิชาชีพอื่นๆไม่ต่ำกว่าเกรด D[5]

การวิเคราะห์บันทึกการสอนรายวิชาของผู้รับผิดชอบรายวิชาพบว่า การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน เป็นหัวข้อที่มีความสำคัญ ที่จะเป็นตัวชี้นำให้ผู้เรียนสามารถให้การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุได้อย่างถูกต้อง ใช้เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว แม้เนื้อหามีความยาก ซับซ้อน มีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนต้องเกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้

การวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนของผู้เรียน จากผลการสอบผ่านภาคทฤษฎีของการสอบกลางภาค และปลายภาค ครั้งแรกในรายวิชาการประเมินสภาพ พบว่า ผู้เรียนสอบผ่านกลางภาค และปลายภาค ผ่านเพียงร้อยละ 33.33 และ 6.67 ตามลำดับ ตลอดจนผู้เรียนส่วนใหญ่ยังสอบซ่อมปลายภาคไม่ผ่านถึงร้อยละ 92.86 ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 1 ผลลัพธ์การเรียนรู้ภาคทฤษฎีของรายวิชาการประเมินสภาพ

การสอบ	**จำนวนผู้เข้าสอบ**	**ผลการสอบผ่าน*** **(%)**	**ผลการสอบไม่ผ่าน (%)**
การสอบกลางภาค	30	10 (33.34%)	20 (66.66%)
สอบซ่อมกลางภาค	20	12 (60)	8 (40)
การสอบปลายภาค	30	2 (6.67%)	28 (93.33%)
สอบซ่อมปลายภาค	28	4 (7.14%)	24 (92.86)

*** นักศึกษาที่สอบผ่านจะต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมด

การสัมภาษณ์ผู้เรียน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการสอน ตามความคิดเห็นของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของผู้เรียนทั้งหมด พบว่า เนื้อหาการประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินยากมาก ผู้เรียนไม่เคยมีทักษะพื้นฐานมาก่อน อาจารย์ผู้สอนภาคทฤษฎี มีรูปแบบการสอนที่ดี บอกวัตถุประสงค์การเรียน การวัดประเมินผล ที่ชัดเจน การจัดกิจกรรมการสอนไปตามขั้นตอน ไม่รีบเร่ง มีการซักถามความเข้าใจรายบุคคล ขณะที่เรียนในห้องมีความเข้าใจ แต่เมื่อทบทวนเกิดการสับสน นอกจากนั้น เวลาในการอ่านหนังสือ ทบทวนความรู้มีน้อย เนื่องจากเรียนหลายวิชา ต้องทำงานส่งอาจารย์ มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาก อาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติมีหลายคน และมีประสบการณ์ที่แตกต่าง อาจารย์บางคนมีเวลาสอนเพิ่มเติมให้มาก บางคนมีเวลาให้น้อย โอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจึงมีความแตกต่างกัน

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การสำรวจสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอน

การสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอนการประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน โดยใช้แบบสอบถาม พบรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 สภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอน

ลำดับ	สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\overline{X}$	S.D.	การแปลระดับสภาพปัญหา
ด้านรูปแบบและการจัดกิจกรรมการสอน รายด้าน	**ภาพรวม**	**1.08**	**0.08**	**น้อยที่สุด**
1.	สอดคล้องกับเนื้อหาวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1.13	0.34	น้อยที่สุด
2.	ตอบสนองต่อสมรรถนะที่ต้องการของหลักสูตร	1.16	0.37	น้อยที่สุด
3.	มีความชัดเจนและเหมาะสมกับการฝึกทักษะปฏิบัติการฉุกเฉิน	1.10	0.30	น้อยที่สุด
4.	เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการออกปฏิบัติการฉุกเฉิน สัมพันธ์กัน	1.03	0.18	น้อยที่สุด
5.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา	1.10	0.30	น้อยที่สุด
6.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เข้าสู่สถานการณ์ที่เป็นจริง	1.00	0.00	น้อยที่สุด
7.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานเป็นทีม	1.06	0.25	น้อยที่สุด
8.	นำรูปแบบการสอนแบบสอนสถานการณ์จำลองมาใช้ในการฝึกทักษะปฏิบัติการฉุกเฉิน	1.06	0.25	น้อยที่สุด
9.	นำรูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการฝึกทักษะปฏิบัติการฉุกเฉิน	1.10	0.30	น้อยที่สุด
ด้านอาจารย์ผู้สอน ภาพรวม รายด้าน		**1.11**	**0.15**	**น้อยที่สุด**
1.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการฝึกทักษะปฏิบัติการฉุกเฉินที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน	1.10	0.30	น้อยที่สุด
2.	สอนตรงตามทักษะที่ตนเองถนัด	1.13	0.34	น้อยที่สุด
3.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และสมรรถนะที่ต้องการของหลักสูตร	1.13	0.34	น้อยที่สุด
4.	มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการสอนอย่างเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และสมรรถนะที่ต้องการของหลักสูตร	1.10	0.30	น้อยที่สุด
5.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้วัสดุครุภัณฑ์ในการฝึกทักษะปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน	1.13	0.34	น้อยที่สุด
6.	มีการวิเคราะห์สถานการณ์ขั้นตอนการฝึกทักษะปฏิบัติการฉุกเฉินและจัดเตรียมวัสดุครุภัณฑ์ให้พร้อมก่อนกิจกรรมการสอนทุกครั้ง	1.06	0.25	น้อยที่สุด

ลำดับ	สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลระดับสภาพปัญหา
ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ภาพรวม รายด้าน		**2.01**	**0.52**	**น้อย**
1.	สถานที่เหมาะสมกับการฝึกทักษะปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน	1.80	0.84	น้อย
2.	จำนวนวัสดุ ครุภัณฑ์ในการฝึกทักษะปฏิบัติการที่เพียงพอ	2.10	0.80	น้อย
3.	วัสดุครุภัณฑ์ในการฝึกทักษะปฏิบัติการมีคุณภาพและพร้อมใช้งาน	2.13	0.89	น้อย
ด้านผู้เรียน ภาพรวม รายด้าน		4.05	0.44	**มาก**
1.	ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้เข้าสู่สถานการณ์ที่เป็นจริง	3.50	0.68	มาก
2.	ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา	3.50	0.73	มาก
3.	ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานเป็นทีมและเข้าใจในบทบาทหน้าที่แต่ละบุคคลในทีมออกปฏิบัติการ	4.40	0.72	มากที่สุด
4.	ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการของหลักสูตร	4.80	0.40	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล ภาพรวม รายด้าน		**2.16**	**0.47**	**น้อย**
1.	มีรูปแบบการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการสอน	2.16	0.87	น้อย
2.	มีแบบประเมินทักษะปฏิบัติการฉุกเฉินที่ครอบคลุมขั้นตอนปฏิบัติการฉุกเฉิน	2.16	0.69	น้อย
สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งหมด	**ภาพรวม**	**1.79**	**0.12**	**น้อยที่สุด**

จากตารางพบว่า สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอน การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยปัญหาเท่ากับ 1.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 ด้านรูปแบบและการจัดกิจกรรมการสอน และด้านอาจารย์ผู้สอน ในทุกหัวข้อ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และด้านการวัดและประเมินผล ในทุกหัวข้ออยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในระดับมาก คือด้านผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยปัญหาเท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอน การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน ในนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์

ระยะที่ 1 บริบทที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษา บริบท พบว่าเป็นหลักสูตรที่ ถูกสร้างขึ้นตามความต้องการของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดูแลผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ ลดอัตราการตาย การพิการซ้ำซ้อน คะแนนสอบระดับมัธยมศึกษาของผู้ที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาศึกษา ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 70 ในช่วงระหว่าง 2001 – 3000 จาก 10000 คะแนน ภาคทฤษฎี มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย แต่ผลสัมฤทธิ์การเรียน ส่วนใหญ่สอบไม่ผ่านภาคทฤษฎี ในครั้งแรก การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน เป็นรายวิชาชีพ มีเนื้อหาที่ยาก ผู้เรียนไม่เคยมีทักษะพื้นฐานด้านวิชาชีพ มีกิจกรรมเสริมมาก เวลาอ่านหนังสือมีน้อย เมื่อทบทวนแล้วสับสนเอง ผู้สอนภาคปฏิบัติ มีประสบการณ์และเวลาสอนเพิ่มเติมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เนื้อหาการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน มีความซับซ้อนขณะที่ผู้เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 ยังไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และทุกวันพุธ ช่วงบ่าย ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ส่งผลให้เวลาทบทวนความรู้ลดลง ในขณะที่ ผู้สอนภาคปฏิบัติมีประสบการณ์สอน หรือทำงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ระหว่าง 5-16 ปี ปัจจัยหนึ่งอาจสืบเนื่องมาจากผู้เรียนที่เข้ามาในระบบการศึกษามีความสามารถในการรับรู้ที่แตกต่างกันซึ่ง Ausubel[8] ซึ่งเป็นนักการศึกษากล่าวว่า มนุษย์แต่ละคนมีขอบเขตการรับรู้และความสามารถในการเรียนรู้ขึ้นกับ poximal zone ของแต่ละคน หากเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนรู้ยากเกินความสามารถที่ผู้เรียนจะรับได้ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ไม่ดี จึงส่งผลต่อความเข้าใจในเนื้อหา และผลการเรียนรู้

ระยะที่ 2 สภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอน พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านรูปแบบและการจัดกิจกรรมการสอน และด้านอาจารย์ผู้สอน ในทุกหัวข้อ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และด้านการวัดและประเมินผล ในทุกหัวข้อ อยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในระดับ มากคือด้านผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยปัญหาอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.40-0.73 โดยมีรายละเอียดสภาพปัญหาในประเด็นเกิดสมรรถนะที่ต้องการของหลักสูตร เกิดทักษะการทำงานเป็นทีม และเข้าใจในบทบาทหน้าที่แต่ละบุคคลในทีมออกปฏิบัติการในระดับมากที่สุด ส่วนการเชื่อมโยงความรู้เข้าสู่สถานการณ์ที่เป็นจริง และเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ การวัดและประเมินผล ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมแล้ว มีระดับปัญหาความจำเป็นต้องการในการพัฒนารูปแบบน้อย ถึงน้อยที่สุด แต่ปัญหาอยู่ที่ต้องพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด การจัดการเรียนการสอนต้องมุ่งเน้น การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการคิด วิเคราะห์แก้ไขปัญหาและเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด มีการทำงานเป็นทีม และให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่แต่ละบุคคลใน

ทีมออกปฏิบัติการ ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และสมรรถนะที่หลักสูตรต้องการต้องส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ คิดแก้ไขปัญหาคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบการบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะ เช่น problem based learning, inductive thinking, instructional cooperative learning และ lecture learning เป็นต้น เมื่อพิจารณาที่ผู้เรียนพบปัญหาการเรียนอ่อน สอบไม่ผ่านอาจมาจากปัจจัยที่ผู้เรียนมีมาตั้งแต่ต้น การพัฒนาผู้เรียนต้องนำหลักทฤษฎีเรียนรู้มาใช้ในการพิจารณาให้สอดคล้อง จำนวน 3 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพฤติกรรมนิยม (behaviorism) เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดเมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมกับประสบการณ์เป็นเงื่อนไขให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมอันเนื่องจากผลของการเรียนรู้นั้น การเรียนรู้ที่ดี ควรเริ่มจากส่วนย่อยไปหาส่วนที่ใหญ่ และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติ ผลที่ได้จากการเรียนรู้ควรมีการบอกล่าวไว้ล่วงหน้า เช่น การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพุทธินิยม (cognitivism) เชื่อว่ามนุษย์เรียนรู้ได้โดยใช้สติปัญญาและเหตุผลการเรียนรู้จะเกิดได้เมื่อผู้เรียนได้รวมหรือเชื่อมโยง (subsum) สิ่งที่เรียนรู้ใหม่ซึ่งอาจจะเป็นความคิดรวบยอด Concept หรือความรู้ที่ได้รับใหม่ในโครงสร้างทางสติปัญญา (Cognitive Structure) กับความรู้เดิมที่อยู่ในสมองผู้เรียนอยู่แล้ว 3) ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มมานุษยนิยม (Humanism) เชื่อว่าความเป็นอิสระและความเป็นตัวของตัวเองมนุษย์เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถหาทางเลือกของตัวเองมีศักยภาพและสามารถพัฒนาศักยภาพของตัวเองได้อย่างไม่มีขีดจำกัด [9, 10]

นอกจากนี้การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดความเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เก่า ตาม ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Ausubel [8] ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่เคยมีพื้นฐานจะอยู่ในลักษณะแบบท่องจำ (rote learning) ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่หรือใช้ได้ไม่กว้างขวางพอ ควรนำเสนอความคิดรวบยอดหรือกรอบมโนทัศน์ หรือกรอบแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ผู้เรียนก่อนการสอนเนื้อหาสาระนั้นๆ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาสาระนั้นอย่างมีความหมาย ที่เรียกว่า Advance Organizers เป็นเครื่องช่วยการเรียนรู้อย่างมีความหมายและช่วยความจำ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนที่จะสอน และมีการเรียนรู้อย่างมีความหมายและเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริงมากขึ้นด้วย

ผลของการวิจัยพอสรุปได้ว่าสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ มีรูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมแล้ว มีระดับปัญหาน้อย ถึงน้อยที่สุด ขณะที่ผู้เรียนพบปัญหาอยู่ในระดับมาก ผู้เรียนส่วนใหญ่ที่ถูกคัดเลือกเข้ามาศึกษามีคะแนนสอบคัดเลือกในระดับต่ำ เมื่อต้องเข้ามาศึกษาในหลักสูตรที่มีเนื้อหาที่มีความยาก ซับซ้อน จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ได้ อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมการเรียนต้องพัฒนาผู้เรียนโดยมุ่งเน้น

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด การจัดการเรียนการสอนต้องใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และเน้นให้มีการทำงานเป็นทีม และให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่แต่ละบุคคลในทีมออกปฏิบัติการ ผู้สอนต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการคิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และเชื่อมโยงความรู้ ไปสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนมีเวลาทบทวนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ***รายงานศูนย์ประสานเยียวยาผู้ประสบภัย*** สำนักนายกรัฐมนตรี; 2556.
2. ประจักษ์วิช เล็บนาถ. ***รายงานประจำปี 2554 สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ.*** พิมพ์ครั้งที่ 1: สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ชั้นสอง อาคารกองวิศวกรรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข; 2554.
3. Joyce B,Weil M and Calhoun E. ***Model of Teaching***. 8 eds. Boston: Pearson; 2010.
4. อัจฉรา กิตติวงศ์วิสุทธิ์. ***วิจัยสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกทักษะปฏิบัติการฉุกเฉิน.*** (เอกสารอัดสำเนา); 2554.
5. สำนักงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน กระทรวงสาธารณสุข. ***สรุปผลการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน.*** (เอกสารอัดสำเนา); 2556.
6. สถาบันพระบรมราชชนก ***สรุปผลผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เวชกิจฉุกเฉิน ปีการศึกษา 2557*** (เอกสารอัดสำเนา); 2557.
7. สถาบันพระบรมราชชนก. ***หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เวชกิจฉุกเฉิน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2549.*** โครงการตำราสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข; 2549.
8. Ausubel DP. ***Educational Psychology : A Cognitive View.*** New York : Holt-Rinehart and Winston.; 1968.
9. Taba H. ***Curriculum Development: Theory and Practice,*** USA: Harcourt, Inc.; 1962.
10. Tyler RW. ***Basic Principles of Curriculum and Instruction.*** Chicago: University of Chicago Press.; 1950.